

”Santiago ser ut som en bombad stad”

Eva Björklund

Detta var en av de värsta orkaner som drabbat Kuba, och det säger mycket. Trots myndigheters och folkrörelsers goda förberedelser, bland annat evakueringen av 343 230 personer, var de inte förberedda på stormens ovanliga bana som slog direkt mot Santiagos kärna, vilket aldrig hänt förr. Kombinationen av hårda vindar - över 175 km i timmen - och skyfall lämnade omfattande förödelse bakom sig i en av de värsta naturkatastroferna i Kubas historia.

”Verkligheten är mycket värre än vad TV kan visa”, sade president Castro när han besökte staden dagen efter orkanen. ”Santiago ser ut som en bombad stad.” I en intervju sade 82-åriga Berta Serguera: ”Det är obeskrivligt. Träden har malts ner. Mitt mangoträd har bara några grenar kvar och de ser ut som de vore rakade.”

De flesta bostäder skadades, många raserades

Nästan en kvarts miljon bostäder – 226 000 - skadades, tiotusentals helt raserade, över 100 000 delvis raserade, framför allt i länen Santiago och Holguin men också Guantanamo. Skadorna på odlingar och industrier, skolor, sjukhus, vägar med mera uppgår till mångmiljardbelopp i dollar räknat.

Kubanska Röda korsets generaldirektör Luis Foyo informerade brittiska kollegor om skadorna.

Orkanen var förbi på mindre än 24 timmar men hann åstadkomma oerhörd förödelse. Trots att Sandy som orkan inte var så stark som många andra, drabbade den ett mycket sårbart område, och mycket intensivt. Och trots massiva evakueringar och förstärkningar av fönster och tak omkom 11 personer. Detta är den högsta dödssiffran för en orkan på Kuba på mycket länge. Kuba framhålls ju av FN som ett föredöme när det gäller att skydda liv vid naturkatastrofer och dödsfall är mycket sällsynt. Men egentligen är det otroligt att de inte var fler, sade Luis Foyo

I både förebyggande och hjälpåtgärder till de drabbade och återuppbyggnad spelar Röda korset en viktig roll. Dess omedelbara åtgärder var att dela ut matransoner och sedan byggnadsmaterial för återuppbyggnad och reparation.

Veckor utan el och vatten

Upprjöningen och återuppbyggnaden kom igång så fort orkanen passerat. Alla möjliga krafter mobiliserades, dels militären, dels civilförsvaret och folkrörelser, inte minst arbetarrörelsens brigader av byggnadsarbetare, teletekniker och elektriker från hela landet. Det gällde först att få undan nedblåsta träd för att sedan kunna rensa gator från bråte och börja resa el- och telefonstolpar för att återställa infrastruktur, vattenpumpar och kommunikationer.

Ett av de största problemen är livsmedelsförsörjningen de närmaste månaderna. FNs Livsmedelsprogram uppger att ”skadorna på jordbruket kommer att ha stora

återverkningar i hela landet. Hårdast drabbades odlingen av sockerrör, bananer, grönsaker och annan basföda som bönor.” Omkring hälften av sockerfälten slogs ner. Och 20 – 30 procent av kaffeodlingarna i Sierra Maestra där 92 % av allt kaffe odlas. FNs Livsmedelsprogram kommer att bidra med en månads ransoner till en halv miljon invånare i östra länen. Men det kommer att ta flera år för östra Kuba att återhämta sig. Grödor kan behöva flera år och det tar tid att bygga nya hus.

Strömavbrotten som drabbade i stort sett hela Santiago, och omgivningarna, var bland de värsta följderna, eftersom det också drabbade tillförseln av färskvatten. I slutet av november hade 90 procent av elförsörjningen återställts, 280 000 av totalt 323 000 elförbrukare. I slutet av november hade de flesta telefonförbindelserna också återupprättats.

Nickelutvinningen skadades, liksom sandtag, betongindustrier och annan byggmaterialindustri. Men i slutet av november kunde de sätta igång igen. Holguins två vindparker visade sig dock stå pall för vindarna, vilket är ett gott betyg.

Bidrag och lån för återuppbyggnad

Regeringen har fattat beslut om bidrag och lån för återuppbyggnaden av bostäderna. Byggnadsmaterial kommer att säljas till halva priset till de som behöver reparera och bygga upp sina bostäder, lån till lägre ränta och långa löptider kommer också att erbjudas och bidrag till de som behöver. Det finns också en fond för ersättning av katastrofskador.

Byggnadsindustrin har levererat nästan en miljon ton cement, 250 ton armeringsjärn, 45 000 taktäckningar, och annat byggnadsmaterial.

ALBA kommer till undsättning

Venezuela var först på plats på tredje dagen med över hundra ton mat och en ungdomsbrigad för återuppbyggnadsarbete. Strax kom också hjälp från Bolivia och Ecuador.